

Aprentatge-Servei (ApS) i FORCES a Ciència de la Terra. T'atreveixes a formular el teu projecte?

Formadores: Marta Guinau, Elisabet Playà

Descripció de l'activitat

Des de fa diversos cursos acadèmics, la Facultat de Ciències de la Terra ha implementat la modalitat TFG realitzada a partir de la metodologia docent d'Aprentatge-Servei (ApS). Els TFG desenvolupats o en curs aprofundeixen en la necessitat de la divulgació científica dels conceptes relacionats amb les Ciències de la Terra a la societat, i apropen els estudiants universitaris als centres docents de Secundària. Els alumnes dissenyen i imparteixen tallers de Geologia, o actuen com a cotutors en els Treballs de Recerca de Batxillerat (TRB).

A més, s'han seleccionat les entitats de caire social o educatiu adscrites al programa de Pràctiques en Empreses i s'ha implementat formalment la metodologia ApS en aquesta assignatura de la Facultat de Ciències de la Terra, que involucra tres ensenyaments: Geologia, Ciències del Mar, Enginyeria Geològica. Alguns exemples desenvolupats o en procés són pràctiques educatives en centres d'Ensenyament Secundari Obligatori, en Museus de Ciències, o en ONG.

El Projecte FORCES (<http://www.ub.edu/cere/forces/>), per altra banda, és una acció de la UB que vol ajudar a crear els ponts entre les diferents Facultats de la Universitat de Barcelona i els centres educatius d'Infantil, primària i secundària per tal de potenciar la transferència del coneixement. Amb aquest projecte es facilita la relació entre els diferents departaments de la UB i els centres de secundària per ajudar a realitzar el treball de recerca obligatori dels alumnes de Batxillerat, de manera que el professorat UB actua com a mentor i introdueix als alumnes en el mètode científic. Des de la Facultat de Ciències de la Terra s'ha promogut la incorporació formal d'alumnes de Grau o de Tercer Cicle en el projecte com a cotutors, en col·laboració amb el professorat UB, i s'ha emmarcat aquesta tasca en els seus TFG en clau ApS. El paper d'aquests comentors és principalment el d'acompanyar els alumnes de Batxillerat des de la proximitat i en constant coordinació amb el professorat UB. El salt generacional que representa la figura del professor universitari cap a l'estudiant de Secundària, i la novetat institucional que representa l'entrada a la universitat per a aquests estudiants, queda apaivagada amb la introducció d'una figura intermèdia: l'estudiant universitari. A la vegada, l'estudiant universitari realitza un aprenentatge científic real, impulsa l'adquisició de continguts i competències lligades als coneixements acadèmics dels estudis que cursa mentre realitza la prestació d'un servei a la comunitat educativa, que a més pot estar lligada a la seva futura professió.

Aquestes iniciatives estan directament relacionades amb un dels eixos de treball de la Facultat de Ciències de la Terra sobre la millora de la captació d'estudiants i la motivació dels estudiants de 1er curs dels Graus que s'imparteixen a la Facultat per tal de millorar el rendiment dels estudiants i reduir l'abandonament.

No obstant això, gran part del professorat de la facultat desconeix que és l'ApS i com pot contribuir en el projecte FORCES per tal d'apropar el coneixement científic de les diverses branques de les Ciències de la Terra a la societat en general i a l'alumnat de secundària i batxillerat en particular.

Per tal d'incrementar la participació del professorat de la facultat en el desenvolupament de TFG en clau d'ApS i/o en la mentoria o comentoria de TR dins del projecte FORCES, des de la Facultat de ciències de la Terra proposem un taller d'apropament del professorat al coneixement de l'ApS i les experiències dutes a terme en relació amb el projecte FORCES. Aquest taller vol facilitar el desenvolupament de noves propostes que es podrien incloure en nous projectes docents i en noves experiències a les assignatures, més enllà de les tasques desenvolupades a les aules.

Objectius

Els objectius principals són:

- Donar a conèixer la metodologia ApS al conjunt del professorat de la facultat de Ciències de la Terra, a partir de les experiències prèvies desenvolupades.
- Caracteritzar els components i els elements fonamentals de l'ApS
- Potenciar el desenvolupament de nous projectes en clau ApS a la facultat de Ciències de la Terra i crear sinèrgies entre diferents grups docents.
- Donar a conèixer el projecte FORCES i les seves possibilitats docents en el marc de la facultat de Ciències de la Terra, a partir de les experiències prèvies realitzades.
- Crear un marc de treball col·laboratiu docent de futur a partir de la generació d'una base d'idees.
- Consolidar la metodologia ApS a la facultat de Ciències de la Terra.
- Aprendre a dissenyar un projecte d'ApS

Programa / Continguts

El taller tindrà 4h de durada, es desenvoluparà al llarg d'un matí, i es distribuirà en 5 blocs:

1er Bloc (60 min): Presentació del taller, explicació de què és l'ApS i el programa FORCES i presentació d'algunes experiències dutes a terme a la Facultat de Ciències de la Terra

2on Bloc (30 min): distribució dels assistents en grups i realització de pluja d'idees per a proposar possibles projectes a desenvolupar.

3er Bloc (30 min): Posada en comú de la pluja d'idees en gran grup.

4rt Bloc (60 min): De nou en grups els assistents concreten una proposta a desenvolupar.

5è Bloc (60 min): Tancament de propostes, discussió sobre la seva execució i possibilitats de sol·licitar projectes docents.

Metodologia

El taller es desenvoluparà presencialment i s'estructurarà en una única sessió teoricopràctica. En la sessió es donaran els coneixements necessaris per entendre què és l'ApS i com es dissenya un projecte ApS.

Es distribuïràn subgrups de treball per generar un flux d'idees i establir un marc de treball conjunt. Cada subgrup idearà i dissenyarà un projecte ApS, a la vegada que rebran assessorament per part dels talleristes.

La sessió conclourà amb la posada en comú dels projectes dissenyats i l'estudi conjunt de la seva viabilitat d'implantació.

Destinataris

Professorat de la Facultat de Ciències de la Terra.

Avaluació o Requisits de certificació

Assistència al taller i entrega d'una fitxa de preparació d'un projecte ApS.

Lloc d'impartició (aula, edifici, etc.)

Sala de Juntes de la Facultat de Ciències de la Terra.

Idioma

Català.

Horari i Calendari

10 de setembre de 2021, de 10-14h.

Bibliografia

Esparza, M.; Morín, V. y Rubio, L. (2018). La incorporación del aprendizaje-servicio en la universidad: la experiencia de la Universidad de Barcelona. *RIDAS, Revista Iberoamericana de Aprendizaje Servicio*, 6, 97-114. DOI10.1344/RIDAS2018.6.10

Observacions

El nombre de participants al curs serà reduït per tal de preservar la seguretat de tot el professorat durant el desenvolupament del taller.